

Wyrok z dnia 24 stycznia 2001 r.

II UKN 136/00

Data zgłoszenia wniosku o świadczenie nie jest istotna dla ustalenia daty powstania prawa do tego świadczenia (art. 76 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszkowski, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Jerzy Kuźniar.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2001 r. sprawy z wniosku Stefani G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o ustalenie daty przyznania emerytury, na skutek kasacji organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 września 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 4 czerwca 1996 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. przyznał wnioskodawczyni Stefani G. prawo do emerytury od dnia 4 września 1996 r. Kolejną decyzją z dnia 10 lipca 1996 r. prawo do emerytury zostało przyznane od 21 czerwca 1996 r., to jest od daty zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego, który był wypłacany od 8 marca 1996 r.

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawczyni żądała przyznania jej prawa do emerytury od dnia 1 stycznia 1996 r.

Wyrokiem z dnia 25 listopada 1998 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od 1 stycznia 1996 r. Sąd ustalił, że wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę w dniu 4 kwietnia 1996 r. Od dnia 8 marca 1996 r. korzystała ze zwolnienia lekarskiego, przy czym wniosek o emeryturę został złożony przed upływem 35 dni od daty zwolnienia lekarskiego. W dacie złożenia wniosku było

jej wypłacane wynagrodzenie na podstawie art. 92 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy. Powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 1996 r., II UZP 7/96, stwierdzającą, że wynagrodzenie wypłacane pracownikowi przez okres choroby powodującej niezdolność do pracy trwającej do 35 dni nie jest świadczeniem ubezpieczeniowym, lecz świadczeniem ze stosunku pracy, Sąd uznał, że wnioskodawczyni w dacie złożenia wniosku nie pobierała zasiłku chorobowego. Przepis art. 76 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), uzależniający powstanie prawa do emerytury od zakończenia pobierania zasiłku chorobowego, nie stoi na przeszkodzie przyznaniu wnioskodawczyni prawa do emerytury, która zgodnie z art. 99 tej ustawy przysługuje od daty poprzedzającej 3 miesiące miesiąc zgłoszenia wniosku, to jest od 1 stycznia 1996 r.

W apelacji od tego wyroku organ rentowy zarzucił, że emerytura przysługuje wnioskodawczyni od daty zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego, a powołana przez Sąd pierwszej instancji uchwała Sądu Najwyższego dotyczy krótkotrwałych okresów niezdolności do pracy.

Wyrokiem z dnia 21 września 1999 r. [...] Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku oddalił apelację. Sąd Apelacyjny ustalił, że wnioskodawczyni od lutego 1990 r. była uprawniona do renty z tytułu wypadku w drodze z pracy. Z dniem 8 lipca 1993 r., ukończyła 55 lat i mając wymagany okres zatrudnienia z mocy art. 44 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) spełniła wszystkie warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury. Wniosek o emeryturę wnioskodawczyni zgłosiła 4 kwietnia 1996 r. i zgodnie z art. 99 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin w brzmieniu obowiązującym w dacie zgłoszenia wniosku, emerytura przysługiwała jej od daty poprzedzającej 3 miesiące miesiąc zgłoszenia wniosku, to jest od 1 stycznia 1996 r. Organ rentowy błędnie zastosował przepis art. 76 ustawy o z. e. p., przyznając emeryturę od daty zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego w sytuacji, gdy wnioskodawczyni w dacie powstania prawa do emerytury nie pobierała takiego zasiłku. Wyrok Sądu pierwszej instancji zmieniający błędną decyzję odpowiada prawu.

Od tego wyroku wniósł kasację Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. i wskazując jako podstawę kasacji naruszenie prawa materialnego przez błędne

zastosowanie art. 76 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania. Organ rentowy zarzucił, że Sąd Apelacyjny, podzielając błędny pogląd Sądu pierwszej instancji sprzecznie z treścią art. 76 ust. o z. e. p. uznał, że wnioskodawczyni przysługuje emerytura od dnia 1 stycznia 1996 r. skoro w tej dacie nie pobierała zasiłku chorobowego. Błąd polega na tym, że okres pobierania wynagrodzenia z zakładu pracy w okresie zwolnienia lekarskiego nie został uznany za okres pobierania zasiłku chorobowego w sytuacji, gdy na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.) okres taki wlicza się do okresu zasiłkowego. W przypadku wnioskodawczyni okres zasiłkowy wyniósł 180 dni i rozpoczął bieg od daty zwolnienia lekarskiego. Zacytowana w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 1996 r. dotyczyła stanu faktycznego, w którym okres niezdolności pracownika do pracy wynosił 3 dni. Jednak w uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że w celu zapobieżenia wypłacaniu podwójnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego przepis art. 76 ustawy o z. e. p. uzależnił powstanie prawa do emerytury i renty od zakończenia okresu pobierania zasiłku chorobowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona, bowiem wskazany jako jej podstawa zarzut naruszenia prawa materialnego oparty jest na błędnym założeniu, że Sąd Apelacyjny podzielił pogląd prawny Sądu pierwszej instancji. W rzeczywistości Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego od wyroku zmieniającego jego decyzję na tej podstawie, że wyrok mimo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu. Błąd Sądu pierwszej instancji polegał na tym, że Sąd ten, podobnie jak organ rentowy, ocenił uprawnienia wnioskodawczyni do emerytury według stanu istniejącego w dacie zgłoszenia wniosku. Tymczasem przepis art. 76 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin w ogóle nie nawiązuje do daty zgłoszenia wniosku. Stanowi on, że prawo do świadczeń powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, a jeżeli pracownik pobie-

ra zasiłek chorobowy, prawo do emerytury lub renty powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku. W świetle brzmienia tego przepisu datą powstania prawa do emerytury jest data spełnienia wszystkich warunków do tego świadczenia - osiągnięcia określonego wieku i przepracowania wymaganego okresu. Występowanie podstaw do przesunięcia daty powstania prawa do emerytury lub renty ocenia się na dzień, w którym zostały spełnione warunki do nabycia tego prawa. Jeżeli w tym dniu pracownik pobiera zasiłek chorobowy, prawo do emerytury powstaje w dacie zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Dla ustalenia na podstawie art. 76 ustawy o z. e. p. daty powstania prawa do świadczeń data zgłoszenia wniosku o te świadczenia nie jest istotna.

Natomiast data zgłoszenia wniosku decyduje o wypłacie świadczeń, przy czym także w tym przypadku nie ocenia się uprawnień osoby ubiegającej się o świadczenia według stanu istniejącego w dacie zgłoszenia wniosku. Przepis art. 99 ustawy o z. e. p. w brzmieniu obowiązującym w dacie zgłoszenia wniosku stanowił, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, jednak za okres nie dłuższy niż 3 miesiące kalendarzowe poprzedzające miesiąc, w którym zgłoszono wniosek. Według stanu prawnego obowiązującego od 1 stycznia 1997 r. świadczenia wypłaca się nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Uprawnienia do wypłaty świadczeń ocenia się według stanu istniejącego pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym świadczenia te powinny być wypłacane, niezależnie od tego, w jakim dniu został zgłoszony wniosek. Zasada ta została zastosowana przez Sąd Apelacyjny, który słusznie uznał, że emerytura przysługuje wnioskodawczyni od 1 stycznia 1996 r. skoro w tej dacie spełniała wszystkie warunki wymagane do nabycia tego prawa i nie korzystała z zasiłku chorobowego. Późniejsze korzystanie z zasiłku chorobowego nie ma wpływu na datę przyznania prawa do emerytury, dlatego nie było istotne w tej sprawie rozstrzygnięcie, czy okres zasiłkowy rozpoczął się w pierwszym dniu zwolnienia lekarskiego to jest 8 marca 1996 r. czy też po upływie 35 dni od tej daty. Prawo do emerytury wnioskodawczyni nabyła bowiem przed powstaniem prawa do zasiłku chorobowego. Konsekwencją tego jest wypłacanie w tym samym okresie dwóch świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Nie jest to jednak niezgodne z prawem. Przepis art. 76 ustawy o z. e. p. nie pozwala na nabycie prawa do emerytury lub renty osobie korzystającej z zasiłku chorobowego, jednak zasada ta nie działa w sytuacji odwrotnej. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadcze-

niach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zasiłek chorobowy przysługuje każdemu pracownikowi, który stał się niezdolny do pracy. Ustawa ta nie pozbawia prawa do zasiłku chorobowego pracowników, którzy mają ustalone prawo do emerytury lub renty i pobierają te świadczenia. W przypadku wnioskodawczynie powstanie prawa do zasiłku chorobowego i korzystanie z tego prawa nie miało wpływu na datę przyznania prawa do emerytury.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 393¹² KPC oddalił kasację jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw.

=====